

Ráðgjöf vegna greiðsluerfiðleika á tímum efnahagsþrenginga

Ásta S. Helgadóttir forstöðumaður

- **Ráðgjafarstofa um fjármál heimilanna
-breytingar í kjölfar bankahruns**
- **Fjármál heimila í efnahagsþrengingum
-aðstoð í greiðsluferfiðleikum og úrræði í dag**
- **Hvaða kostir eru í stöðunni? Hver eru
brýnustu úrlausnarefnin?**

Forsagan

- Tók til starfa í febrúar 1996 - 14 ára
- 6 starfsmenn – nú tæplega 30 starfsmenn

- Að aðstoða einstaklinga og fjölskyldur í greiðsluerfiðleikum
- Ráðgjöf er **endurgjaldslaus** og **óháð búsetu**
- **Símaráðgjöf og netspjall** eru alla virka daga milli kl. 9-16
- Rafræn umsókn
- Heimasíða: **www.rad.is**

Aðilar samkomulags um rekstur og hlutverk Ráðgjafarstofu.

Gildistími 1. jan. 2008 til 31. des. 2012

- 1. Félags- og trygginga-
málaráðuneyti**
- 2. Íbúðalánasjóður**
- 3. Bandalag
háskólamanna**
- 4. Bandal. starfsm. ríkis
og bæja**
- 5. Íslandsbanki hf.**
- 6. Arion banki hf.**
- 7. Landsbanki NBI hf.**
- 8. Kreditkort hf.**
- 9. Alþýðusamband
Íslands**
- 10. Landssamtök
lífeyrissjóða**
- 11. Reykjavíkurborg**
- 12. Kópavogsbær**
- 13. Samband ísl.
sparisjóða**
- 14. Samb. ísl. sveitarfélaga**
- 15. Rauði kross Íslands**
- 16. Þjóðkirkjan**
- 17. Bændasamtök Íslands**

Miklar breytingar frá okt. 2008

- Miklar væntingar hjá viðskiptavinum
- Aðsókn hefur aukist verulega
- Fleiri umsóknir afgreiddar
- Fleira starfsfólk – starfsþjálfun
- Aukin þjónusta - ráðgjafarþjónustan
- Aukin aðsókn í símaráðgjöf og netspjall
- Greiðsluaðlögun – aðstoð við umsókn
- Rafræn umsókn

Staðan hjá Ráðgjafarstofu í dag

- 2800 mál afgreidd frá bankahruni
- Aðstoð við umsóknir um greiðsluaðlögun eru um 600
- Flestir á aldrinum 30-50 ára
- Barnafólk

Ráðgjöfin - neysluviðmiðun

Ráðgjafarstofu

- Byggð á könnun frá árinu 1995
- Miðað er við nauðpurftir sem fjölskyldan þarf að sætta sig við meðan leyst er úr greiðsluferfiðleikum
- Ísland er eitt Norðurlandanna sem **styðst ekki** við opinbera viðurkennda neysluviðmiðun

Ráðgjöf á tímum efnahagsþrenginga

- Mikilvæg starfsemi á erfiðum tímum
- Mikil óvissa bæði varðandi eignir og skuldir
- Atvinna og afkoma á næstu mánuðum?
- Miklar fjárhagsáhyggjur
- Erfið viðtöl – mikil reiði
- Hvað tekur við?
- Hvað ætla stjórnvöld að gera?
- Lítið traust á kerfinu
- Hvað verður um mig?

Ráðgjöfin er fjölbreytt

- Hvatning – að sjá ljósið í myrkrinu
- Upplýsingar um úrræði vegna greiðsluferfiðleika
- Leiðbeiningar t.d. um atvinnuleysisbætur, fjárhagsaðstoð sveitarfélaga, aðstoð frá stéttarfélögum, skatta o.fl.
- Í raun “frjáls greiðsluaðlögun”

Nokkur raunhæf dæmi frá Ráðgjafarstofu

- Á ég að hætta að borga?
- Á ég að skila lyklunum?
- Þetta er vonlaust
- Ég læt bara gera mig gjaldþrota
- Ég skil ekki af hverju mér var lánað þetta
– ég get aldrei borgað þetta til baka
- Ég ætla að flytja úr landi og flýja
skuldirnar - geta þeir elt mig?

Mikill vandi sem blasir við

- Íslensk heimili eru mjög skuldsett og vandinn mikill sem blasir við
- Hvaða hópar eru í mestum vandræðum?
- Mikilvægt að finna úrræði sem eru raunhæf til að vinna sig út úr vandanum
- Sátt um úrræði fyrir skuldsett heimili til að forða fjöldagjaldþrotum

Greiðsluferfiðleikar einstaklinga mismunandi

- Aðstæður heimila ólíkar – lán hækka og fasteignaverð lækkar – laun lækka - atvinnumissir
- Mismunandi aðgerðir sem henta hverjum og einum
- Klæðskerasaumaðar lausnir algengar í dag
- Greiðslugeta og greiðsluvilji

Þeir verst settu

- Mikilvægt að bregðast strax við áður en allt er komið í óefni – horft á greiðslubyrðina og greiðslugetuna
- Greiðslujöfnun
- Sértek úrræði – sértek skuldaaðlögun
- Opinber greiðsluaðlögun
- Nauðasamningar
- Nauðungarsala
- Gjaldþrot

Ráðgjöfin í dag

- Erfitt að veita ráðgjöf til lengri tíma – mikil óvissa
- Ná yfirsýn yfir fjárhagsstöðuna og gera sér grein fyrir vandanum
- Að færa heimilisbókhald
- Of þung greiðslubyrði - þá þarf að skoða lánasamsetninguna
- Hvatning og aðstoð

- Mikilvægt að hafa strax samband við kröfuhafa og reyna að semja
- Hvatning til einstaklinga í erfiðum aðstæðum
- Í raun ákveðið mannúðarstarf

Brýnustu úrlausnarefnin

- Velferðarmál - atvinnustigið
- Vandinn flókinn í eðli sínu
- Finna lausnir sem sátta og traust ríkir um
- Erfiðar aðstæður – erfitt úrlausnarefni
- Sérkennilegar aðstæður – neikvæð umfjöllun um úrræðin
- Úrræði á vegum stjórnvalda - löggjöf
- Læra af öðrum þjóðum
- Að auka fjármálalæsi

